

¿Val la pena Guinea?

La visita del president de la Guinea ex-espanyola, Teodoro Obiang Nguema, ha tornat a posar de moda aquest petit país, que va ser una colònia d'Espanya o, més aviat, una colònia d'una sèrie d'empreses del cacau que dirigia, a l'ombra, l'assassinat almirall Luis Carrero Blanco.

Obiang Nguema, amb Felipe González.

J. Hernández

L'estat espanyol, que no va tenir mai clar què fer amb la seua ex-colònia quan va obtenir la independència, assaja ara un model nou de col·laboració que no deixa massa clara la destinació dels diners de l'ajuda espanyola, fins ara malbaratats per una corrupta administració guineana.

Guinea va ser una província espanyola fins a 1969. Aquell any, el règim del general Franco, pressionat per les nacions africanes que vivien l'eufòria de la seua independència, va haver d'organitzar l'autodeterminació de la colònia, amb molta cura i amb un suposat projecte, a la manera europea, és a dir, deixar-ho tot ben lligat perquè el neocolonialisme fóra la solució.

Però el règim franquista tenia interessos en alguns dels patriarques en aquella terra i els seus ministres no es van posar d'acord sobre quina era la millor solució. Carrero Blanco tenia un candidat i Fernando Maria Castiella, el jove tecnòcrata que portava les relacions estrangeres d'aquell govern del general Franco, en tenia un altre. En la confusió, el candidat de Castiella, davant la sorpresa general, es va aliar a un altre candidat, l'antic espanyol, fanàtic i cap del clan Mongomo, Macías Nguema, oncle de l'actual president guineà.

Amb la victòria de Macías, els es-

panyols haurien d'abandonar ràpidament el país africà. Guinea busca el suport soviètic davant l'abandó europeu i la pobresa i la misèria es van apoderar de la zona.

El canvi d'estil

Amb la democràcia i el govern d'Adolfo Suárez, el canvi en la manera de fer política va afectar també les relacions estrangeres, i el president Suárez volgué arreglar el tema guineà. Però abans s'havia d'aconseguir la caiguda de Macías i això no era fàcil. Espanya tenia aïllada, a Madrid i Barcelona, l'oposició guineana i havia d'anar amb compte si volia capitalitzar qualsevol acció contra Macías.

Però Guinea és un país molt peculiar. Dividit en dues zones completament distintes: la zona continental, amb una ètnia i una llengua dominants, i l'illa d'Annobón, on l'ètnia i la llengua són unes altres. L'illa, situada a gran distància del territori continental, ha estat reclamada per alguns països, entre els quals Nigèria, perquè és probable que tinga importants recursos de petroli no explotats per la negativa de la mateixa Nigèria, perquè l'illa es troba en la seua plataforma continental, on el petroli brolla amb facilitat. Els qui manen a l'illa, abans i ara, són els caps del clan de Mongomo, situat en la frontera amb Gabon, enmig de la selva i odiat per la resta de clans guineans.

D'aquesta manera, amb la infraestructura feta malbé per la megalomania de Macías, Espanya estudià la seua acció. El president Macías, obsedit per la conspiració espanyola va col·locar el seu país en la misèria quan va expulsar els treballadors nigerians del cacau, base de l'economia guineana, amb pocs recursos demogràfics. Tot això després de llegir *Los perros de la guerra*, novel·la en la qual el seu autor, Frederic Forsyth, explicava el pla d'una multinacional per a apropiarse Guinea amb un grup de mercenaris, aprofitant el potencial d'una massa important d'obrers nigerians governats per una minoria que vivia del seu treball. En poques setmanes van ser expulsats milers de treballadors i l'economia es va desfer.

El 1979 Espanya havia trobat ja un candidat. Hi havia un oficial guineà en l'Academia General de Saragossa, de la família de Macías i que podia controlar tots els ressorts del mateix poder del seu oncle. Al mateix temps, un contacte ràpid amb l'oposició va demostrar que aquesta no protestaria per l'esperança en la conquesta de la democràcia. Així, el 1979 es produí un colp d'estat a Guinea i Teodoro Obiang, ex-alumne de l'Academia General de Saragossa, és proclamat president de la república guineana amb la benedicció espanyola. Diuen les males llegendes que Adolfo Suárez, de viatge

Hivern

NOVETATS en LLIBRES

<p>edicions 62 s/a</p> <p>MEMÒRIES DE CALIFÒRNIA Lluís Racionero Cara i Creu, 54. 168 pàgines. Les experiències de l'autor en la seva estada a la Universitat de Berkeley a finals dels anys seixanta. Una visió de primera mà d'aquella Califòrnia mítica en una extraordinària aventura a la recerca de la llibertat.</p>	<p> Editorial Laia</p> <p>MIRA'M Anita Brookner Col·lecció El Mirall i El Temps. L'expressió, patètica i exigent, dels desigs més íntims d'una dona.</p>
<p>Edicions BROMERA</p> <p>EL DIABLE DE LA BOTELLA L'ILLA DE LES VEUS Robert L. Stevenson Col·lecció A la Lluna de València, 7.</p>	<p>EDITORIAL EMPÚRIES</p> <p>MATILDA Roald Dahl Traducció de Ramon Barnils Col·lecció l'odissea, 40 Una petita obra mestra: l'última novel·la de Roald Dahl, amb divertidíssimes il·lustracions de Quentin Blake.</p>
<p> GREGAL LLIBRES consorci d'editors valencians s.a.</p> <p>VARIA ET MEMORABILIA Enric Sòria Col·lecció Gregal poesia, 21.</p>	<p>La Galera LA GALERA, S. A., EDITORIAL</p> <p>LES ALES ROGES Miquel Rayó i Ferrer Col·lecció Els Grumets de la Galera. Premi Josep-M. Folch i Torres, 1987. Presentació: Xavier Pastor, president de Greenpeace, Espanya. Il·lustracions d'Ismael Balanyà.</p>
<p> EDITORIAL TRES I QUATRE</p> <p>LES HORES Teresa Pasqual Poesia, 55. Premi Vicent Andrés Estellés, 1988.</p>	<p> curial</p> <p>DON JOAN DE SERRALLONGA 2 vols. Víctor Balaguer Trad. catalana de Valeri Serra Boldú Biblioteca Popular Curial, 12 i 13.</p>
<p> Edicions Proa</p> <p>LLIBRES PROFETICS DE LAMBETH, I William Blake Trad. i pròleg de Miquel Desclot Els Llibres de l'Óssa menor, 147. 96 pàgs. 900 ptes.</p>	<p> EXCLER</p> <p>VALÈNCIA, VALÈNCIA! Ramon Macià Narrativa, 2. 186 pàgs. La novel·la dels colonitzadors de les terres valencianes de fa 750 anys, i dels actuals descendents.</p>

cap a Panamà, havia seguit els esdeveniments del colp d'estat des del seu avió oficial al costat del tinent general Gutiérrez Mellado.

A partir del 1979 comença una nova etapa. Espanya crea el Guineabank, i els milions, només arribar, desapareixen enmig de la corrupta administració guineana, que era la mateixa que va organitzar el president Macías, malgrat que aquest havia estat afusellat. UCD i PSOE no es van posar d'acord a l'hora d'enviar-hi la guàrdia civil com a força de control i de seguretat per al president Obiang i aquest demana ajuda al rei Hassan II del Marroc. Obiang no es fia dels guineans i els marroquins són els amos de la policia i de l'exèrcit d'aquell país.

Però arriben els socialistes i retallen les despeses, tanquen el banc i demanen control de la corrupció. Guinea es decanta cap a França, amb més possibilitats d'ajuda i més interessada a donar-ne perquè els països d'aquella zona d'Àfrica havien estat colònies seues, i veia amb por el possible retorn dels soviètics que estigueren amb Macías.

Al llarg dels anys, França va penetrar a Guinea, la llengua castellana hi va perdre influència amb la pressió francesa, però el mateix Obiang tem aquesta ajuda que pot convertir el seu país en una província de Camerun o de Gabon. És en aquesta conjuntura que exigeix una altra vegada l'ajuda de l'estat espanyol i el govern de Felipe González aprofita per a posar unes condicions que l'oposició qualifica d'escasses.

De tota manera, els socialistes consideren que Guinea no paga tant la pena com s'afirma, és un país amb una economia feta malbé, que per raons geopolítiques sembla estar destinada a pertànyer a l'Àfrica francòfona i des de la qual l'estat espanyol no pot plantejar una penetració cultural a l'Àfrica negra. La recent ofensiva cap a Guinea s'explica només per un problema abstracte de prestigi i per la necessitat de les potències occidentals, entre les quals l'estat espanyol aspira a inserir-se, de frenar una possible desestabilització.

És possible que l'estat espanyol controle més els diners que envia a Guinea, i que això servirà per a justificar l'ajuda al desenvolupament que exigeix l'OCDE, però com a inversió política, no sembla que Guinea pugui ser el gran objectiu africà de la diplomàcia espanyola, que, d'altra banda, manté les representacions en aquella zona en un nivell de rendiment molt baix. □